

- Vondrák J. (2003): Příspěvek k poznání rozšíření druhu *Caloplaca demissa* v Čechách. – Bryonora 31: 24–27.
- Vondrák J., Kocourková J., Palice Z. & Liška J. (2007): New and noteworthy lichens in the Czech Republic – genus *Caloplaca*. – Preslia 79: 163–184.
- Vondrák J. & Palice Z. (2004): Lichenologicky významná lokalita Zábrdská skála v Prachatickém Předšumaví. – Bryonora 33: 22–26.
- Vondrák J. & Vitikainen O. (2008): Typification of names of selected taxa described by Acharius and now placed in *Caloplaca*. – Taxon 57: 975–979.
- Westberg M. (2007): *Candelariella* (*Candelariaceae*) in western United States and northern Mexico; the species with biatorine apothecia. – Bryologist 110: 365–374.

ZAJÍMAVÉ LICHENOLOGICKÉ NÁLEZY IV. (PARMELIACEAE)

Interesting records of lichens, IV (Parmeliaceae)

Ondřej P e k s a (ed.)

Západočeské muzeum v Plzni, Kopeckého sady 2, 301 00 Plzeň, e-mail: opekza@zcm.cz

Kritéria pro zařazení příspěvků a způsob jejich citování je uveden v prvním vydání rubriky (Bryonora 32: 24). Nomenklatura se řídí prací Liška & al. (2008). Nálezy jsou řazeny chronologicky, údaje z ČR předcházejí údajům ze Slovenska (v případě většího počtu údajů ze stejného území a od stejného sběratele jsou tyto sloučeny a chronologie nemusí plně odpovídat). Lokality jsou ponechány v původním znění s drobnými úpravami. (For style of citation see Bryonora 32: 24.)

Brodoa atrofusca (Schaer.) Goward (J. Malíček, Z. Palice)

- Central Bohemia: Věšín (distr. Příbram, Brdy Mts.): boulder scree on S-exposed slope of the Praha Mt., on acid boulder, alt. 860 m, sq. 6348b, 2. 5. 1998, leg. Š. Bayerová, det. J. Malíček, herb. PRC.
- Bohemia centr., distr. Příbram: montes Brdy, lapidosum mobile in clivo australi montis Praha, in lapide, 860 m s. m., 2. 5. 1998, leg. Š. Bayerová, det. J. Malíček 2008, herbarium Š. Bayerová No. 786 sub *Brodoa intestiniformis*.
- NE Bohemia, W Sudetes, Krkonoše Mts, Mt. Sněžka, W-crest, rocks facing to Obří důl valley, 50°44.16' N, 15°44.16' E, on exposed gneiss boulder, alt. 1550 m, 26. VII. 2000, leg. Š. Bayerová & Z. Palice 5210 (PRA) – Ibid.: Mt. Sněžka, W-crest, S-facing rock outcrops, 50°44'10" N, 15°44'10" E, on exposed silic. rock, alt. 1500–1550 m, 29. VIII. 2000, leg. Š. Bayerová, J. Liška & Z. Palice 5215 (PRA) – Ibid.: Mt. Sněžka, SW slope, a small crest, 50°44'04"N, 15°44'17"E, on exposed gneiss rock, alt. 1440 m, 21. IX. 2002, leg. Z. Palice 7088 (PRA).
- Eastern Bohemia: Rokytnice n. Jizerou (distr. Trutnov, Krkonoše Mts.): Kotel Mt. (1435m) – scree cca 200 m SE of the top, 50°45'06"N, 15°31'54"E, on siliceous boulder, alt. ca 1400 m, sq. 5259a, 28. 4. 2007, leg. J. Malíček, Z. Palice, Ch. Printzen, J. Steinová & L. Syrovátková, herb. J. Malíček.

Z území ČR byla doposud známá pouze jediná položka tohoto druhu z Violíku v Krkonoších, kterou sbíral v roce 1923 A. Hilitzer (Palice 1999). Tato vysokohorská terčovka je velmi podobná druhu *Brodoa intestiniformis*, v jejíž přítomnosti často roste. Pravděpodobně se u nás jedná o přehlížený lišejník.

Morfologicky se *B. atrofusca* vyznačuje plochými laloky a růžicovitou stélkou. U dvou níže uvedených sběrů nebyly pozorovány úzké sekundární laloky na povrchu stélky, které jsou zpravidla přítomny u *B. intestiniformis*. Oba taxony se liší chemicky: dřev u *B. atrofusca* svítí díky přítomnosti physodikové kyseliny pod UV lampou. Poměrně překvapivý je sběr Š. Bayerové z Brd (původní určení jako *B. intestiniformis*) z nadmořské výšky 860 m n. m. Tato položka byla zkoumána pomocí tenkovrstevné chromatografie (TLC), identifikovány byly následující látky: konfumarprotocetrarová kyselina, fumarprotocetrarová kys., physodová kys. a atranorin.

Cetraria islandica (L.) Ach. (J. Kocourková)

- Czech Republic, Moravský kras Protected Landscape Area, Distr. Blansko, Vilémovice, Srnčí cave, S-facing grassy slope below cave, 49°22,218'N, 16°44,393'E, alt. 452 m, 49°22.218'N, 16°44.393'E, on calcareous soil, 18 September 2003, coll. J. Kocourková (PRM 906884).

Zajímavý nález kyselomilného druhu ve vápencovém území.

Cetrariella commixta (Nyl.) A. Thell & Kärnefelt (J. Malíček, J. Kocourková)

- „Na žule v Muchovských skalách u Tanvaldu, srpen 1931, herbarium Rudolf Traxler“ (depon. in PRC) sub *Parmelia fahlunensis* (L.) Ach., det. J. Malíček 2008.

- Bohemia septentr., montes Krkonoše, ad alpidem graniticum prope deversorium Obří bouda, cca 1400 m s. m., 4. 6. 1965 leg. M. Černá & J. Váňa (herb. PRC), det. J. Malíček 2008.

- Czech Republic, Jizerské hory Protected Landscape Area, Distr. Jablonec n. Nisou, Prales Jizery nature reserve, top of Mt. Jizera, alt. 1100 m, MTB 5157, on humus on granite rock in overhanging growth of *Vaccinium myrtillus*, 9 October 1999, coll. J. Kocourková (PRM 760539) – Ibid.: top of Mt. Jizera, alt. 1100 m, MTB 5157, on humus on granite rock in overhanging growth of *Vaccinium myrtillus*, 18 October 2000, coll. J. Kocourková (PRM 760678) – Ibid.: SE slope of Mt. Jizera, alt. 990 m, MTB 5157 C, on boulder scree, on granite boulder, 1 September 2003, coll. J. Kocourková (PRM 908642).

- Eastern Bohemia: Rokytnice nad Jizerou (distr. Trutnov, Krkonoše Mts.): Kotel Mt. (1435 m): scree cca 200 m SE of top, 50°45'06"N, 15°31'54"E, on siliceous boulder, alt. ca 1400 m, sq. 5259a, 28. 4. 2007, leg. J. Malíček, Z. Palice, Ch. Printzen, J. Steinová & L. Syrovátková, herb. J. Malíček.

- Southern Bohemia: Jelení Vrchy (distr. Prachatice, Šumava Mts.): 300–800 m E-SE of "Plešné jezero" lake, on siliceous boulder, alt. ca 1100 m, sq. 7249a, 21. 9. 2007, leg. J. Malíček & al., herb. J. Malíček.

Lišejník velice podobný druhu *Melanelia hepatizon*, od něhož se liší poněkud světlejším rubem laloků a obsahovými látkami (kyseliny stiktová a norstiktová). *Cetrariella commixta* má spodinu laloků hnědou, zatímco *M. hepatizon* černohnědou až černou. Druh byl udáván z ČR častěji, než jak naznačuje katalog lišejníků (Vězda & Liška 1990), který paušálně řadí *Cetraria fahlunensis* (auct.) do synonymiky pod *Cetraria hepatizon* (= *Melanelia hepatizon*). Ve skutečnosti u nás i jinde v Evropě existovalo dvojí chápání taxonu *Cetraria fahlunensis* – *sensu* Schaerer a *sensu* Vainio (srovnej např. Černohorský & al. 1956: 114, Santesson & al. 2004: 200-201). Např. Suza, zjevně rozlišoval mezi *Cetraria fahlunensis* (*sensu* Vainio = *Cetrariella commixta*) a *Cetraria hepatizon* (= *Melanelia hepatizon*). Toto je možné vysledovat i ze skutečnosti, že uvádí oba taxony v jednom článku.

Flavoparmelia caperata (L.) Hale (J. Kocourková, O. Peksa)

- Česká republika, Doupovské vrchy, Nepomyšl, údolí Doláneckého potoka ca 1 km SV od obce, na větvi *Prunus spinosa*, 390 m n. m., 11. 3. 2006, O. Peksa (not., stélka průběžně sledována – obrazová dokumentace O. Peksa) – Ibid.: Valeč, Ořkov, v údolí potoka ca 500 m JV od hájenky na Ořkově, na větvi *Crataegus oxyacantha*, 530 m n. m., 14. 1. 2007, not. O. Peksa.

- Česká republika, Švihovská vrchovina, Chlumská, pás křovin v louce na JZ svahu vrchu Běleč, ca 500m SVV od obce, na větvi *Prunus spinosa*, 540 m n. m., říjen 2007, not. O. Peksa.

- Česká republika, Tepelská vrchovina, Mydlovary, údolí Úterského potoka ca 500 m J od obce, pás křovin podél louky, na větvi *Prunus spinosa*, 380 m n. m., 23. 3. 2008, not. O. Peksa.

- Czech Republic, Pražská plošina plateau, Distr. Praha, Dolní Liboc, Divoká Šárka nature reserve, alt. 335 m, 50°5'40.876"N, 14°19'12.082"E, south-facing slope of Šestákova skála rock, on thick branch of *Prunus avium*, 3 November 2008, coll. J. Kocourková (PRM).

Výrazný druh terčovky porůstající nejčastěji kůru dubů, popř. dalších listnáčů, či silikátové skály především v nižších nadmořských výškách. Nálezy mladých stélek na větvičkách keřů v oblasti západních, severozápadních Čech a na území Prahy jsou záležitostí posledních let a svědčí nejspíše o změnách kvality ovzduší v těchto regionech, dříve silně zasažených průmyslovými imisemi (často s vysokým obsahem SO₂). Společenstvo lišejníků doprovázející *F. caperata* na keřích (trnky, hlohy, růže) je v některých lokalitách poměrně bohaté a zahrnuje mimo běžných acidofilních či nitrofilních druhů (*Hypogymnia*, *Physcia*, *Xanthoria* atd.) také vzácnější makrolišejníky, např. *Bryoria fuscescens*, *Evernia prunastri*, *E. divaricata*, *E. mesomorpha*, *Melanelia exasperata*, *M. subaurifera*, *Pleurosticta acetabulum*, *Ramalina farinacea*, *Usnea* sp. div. a další (O Peksa & L. Syrovátková – nepublikované údaje z Doupovských vrchů a Tepelské vrchoviny, které budou součástí rozsáhlejšího příspěvku).

Flavopunctelia flaventior (Stirt.) Hale (D. Svoboda, O. Peksa)

- Česká republika, Jihomoravský kraj, Valtice, zámeček Rendez-vous, PR Rendez-vous, staré *Quercus cerris* okolo zámečku, alt. 200 m, 2. 10. 2004, coll. D. Svoboda & O. Peksa (herb. D. Svoboda no. 854).
Jak naznačují údaje ze sousedních zemí (např. Wirth 1995) a četnější recentní nálezy oproti vzácnému výskytu v minulosti, může se u nás jednat o šířící se druh. Z ČR byl druh recentně publikován zatím z 5 lokalit v Novohradských horách, na Třeboňsku a z rezervace Malhotky na jižní Moravě (Peksa & al. 2004, Liška & al. 2006, Svoboda & al. 2007)

Melanelia glabra (Schaer.) Essl. (D. Svoboda, O. Peksa, J. Kocourková)

- Česká republika, Distr. Brno-country, Mokrý-Horákov, Sivický forest, S of Brodek game keeper's house, alt. 400 m, 49°13'27.6"N, 16°46'39.9"E, in oak forest at upper edge of slopes, on *Quercus petraea* trunk, 19 August 2007, J. Kocourková (not.) (Protože se jednalo o jediný nález v celé oblasti, nebyla sebrána položka.)
- Slovensko, Trenčiansky kraj, Bánovce nad Bebravou, Uhrovec, NPR Jankov vršok, svahy J a JV pod památkem kolem silnice, na kůře *Quercus pubescens*, N: 48°43,590' E0 18°21,411', alt. 450 m, 19. 10. 2004, coll. D. Svoboda & O. Peksa (herb. D. Svoboda no. 931).
- Slovensko, Banskobystrický kraj, Žarnovica, Dolné hámre, NPR Kašivárová na svahu při vrcholku svahu, N: 48°27,795' E0 18°46,471', na kůře *Quercus petraea*, alt. 580 m, 20. 10. 2004, coll. D. Svoboda & O. Peksa (herb. D. Svoboda no. 979).
- Slovensko, Košický kraj, Dudince, Plášťovce, vrch Terno cca 3 km SV od Plášťovců, N: 48°10,271' E0 19°01,510', *Q. pubescens*, alt. ca 330 m, 21. 10. 2004, coll. D. Svoboda & O. Peksa (herb. D. Svoboda no. 973).
- Slovensko, Nitriansky kraj, Nové Zámky, Chľaba, Kamenica nad Hronom, andezitový hřeben nad Kamenicou nad Hronom a Kovačovem, kolem „Vyhliadky“ na kůře *Quercus pubescens*, N: 47°49,617', E0 18°45,491', alt. 310 m, 21. 10. 2004, coll. D. Svoboda & O. Peksa (herb. D. Svoboda no. 929).

Melanelia panniformis (Nyl.) Essl. (J. Kocourková)

- Czech Republic, Křivoklátsko Protected Landscape Area, Distr. Rakovník, between Skryje and Nezabudice, Velká Pleš national nature reserve, alt. 440 m, MTB 6048 B04, on west-facing slope of Velká Pleš hill, on rocks, on rhyolite, 20 July 1996, coll. J. Horáková (PRM) – Ibid.: Distr. Rakovník, between villages of Roztoky and Karlova Ves, valley of Klučná brook, on west-facing slope of Baraník hill, alt. 360 m, MTB 5949 C18, on rhyolite rock, 5 October 1996, coll. J. Horáková (PRM) – Ibid.: Distr. Rakovník, 2 km SE of Skryje, Týřov national nature reserve, Jezevčiny hill, alt. 470 m, MTB 6048 B23, et upper edge of steep rocks, on shale, 1 November 1997, coll. J. Kocourková (PRM).

Melanelia subargentifera (Nyl.) Essl. (J. Malíček, J. Kocourková, Z. Palice, D. Svoboda, O. Peksa)

- Czech Republic, Křivoklátsko Protected Landscape Area, Distr. Rakovník, between villages of Roztoky and Nový Jáchymov, Leontýnský zámek castle, alt. 450 m, MTB 6049 A04, in castle garden, on bark of *Acer pseudoplatanus*, 16 March 1996, coll. J. Horáková and P. Kocourek (PRM 887596) – Ibid.: Distr. Rakovník, Krakovec, below Krakovec castle, in valley on left bank of Krakovský brook, alt. 380 m, MTB 5947 D19, on exposed southwest-facing shale rocks at base of castle wall, on spilite, 14 September 1996, coll. J. Kocourková (PRM 890438) – Ibid.: Distr. Beroun, Stará Ves settlement near Hudlice, Stará Ves nature reserve, alt. 320 m, MTB 6049 B20, on south-facing slope, on diabasic outcrops in steppe, 10 November 1996, coll. J. Horáková (PRM 890434) – Ibid.: Distr. Beroun, Stará Ves settlement near Hudlice, Stará Ves nature reserve, alt. 320 m, MTB 6049 B20, on south-facing slope, on diabasic outcrops in steppe, 10 November 1996, coll. J. Horáková (PRM) – Distr. Rakovník, NE of Rakovník, Bartoň lake, alt. 340 m, MTB 5848 D17, on bank, on bark of *Sambucus racemosa*, 27 August 2001, coll. J. Kocourková (PRM 896036) – Distr. Beroun, Stará Ves settlement near Hudlice, Stará Ves nature reserve, alt. 320 m, MTB 6049 B20, on south-facing slope, on diabasic outcrops in steppe, 27 April 2004, coll. J. Kocourková and W. v. Brackel (PRM).
- Czech Republic, Moravský kras Protected Landscape Area, Distr. Blansko, Vilémovice, between Balcarka cave and Vilémovice, alt. 453 m, 42°22'35.6"N 16°45'25.6"E, trees at road to Suchý glen, on bark of *Acer pseudoplatanus*, 16 September 2003, coll. J. Kocourková (PRM 909509).
- SW Bohemia, Šumava Mts., Kvilda: at road-side direction to Horská Kvilda near the turn of the blue tourist trail, 49°02' N, 13°35' E, on bark of *Populus* sp., alt. 1065–1070 m, 22. X. 2003, Z. Palice 8131 (PRA).

- Central Bohemia: Krásná Hora (distr. Příbram): in Medná village, on old wood, alt. 380 m, sq. 6351b, 11. 4. 2004, leg. & herb. J. Malíček
- Česká republika, Jihomoravský kraj, Brno, PR Hádecká planinka, v horní části svahu směrem k údolí Svratky, *Quercus petraea*, alt. 380–400 m, 30. 9. 2004, D. Svoboda & O. Peksa (not.)
- Czech Republic, Český Kras, Doutnáč Mt., oak forest on the hill, on bark of *Quercus*, 400–437 m, 14. 9. 2005, leg. O. Peksa, herb. O. Peksa no. 62.
- Czech Republic, Šumavské podhůří, Strašín, wayside trees along the road to the church, on bark of *Acer platanoides*, alt. 660 m, 29. 4. 2005, leg. O. Peksa & E. Loskotová, herb. O. Peksa no. 913.
- Central Bohemia, Bohemian Karst, Svätý Jan pod Skalou, S-facing slope with oaks, ESE of the viewpoint, N49°58.21' E014°08.27', on bark of *Quercus*, alt. 385 m, 29. III. 2007, Z. Palice 11103 (PRA).
- Central Bohemia: Křepence – Cholín (distr. Příbram): Dubový vrch hill, acidophilous oak forest on the W-exposed slopes, on bark of *Quercus petraea*, alt. 370–400 m, sq. 6251d, 18. 5. 2007, leg. & herb. J. Malíček, det. Z. Palice.
- Central Bohemia: Dublovice – Chramosty (distr. Příbram): ruin of house NE of the "Mečkov" gamekeeper's house, 49°39'11"N, 14°19'10"E, on bark of *Fraxinus excelsior*, alt. 370 m, sq. 6351b, 17. 6. 2007, leg. & herb. J. Malíček, det. Z. Palice.
- Slovakia orientalis, area protecta NP Muráňska planina, pag. Muráň, Cigánka, in fissura rupis supra muscos, alt. ca 750 m, 18. 10. 2002, coll. D. Svoboda (herb. D. Svoboda no. 1294).

Melanelia subaurifera (Nyl.) Essl. (J. Kocourková, J. Malíček, Z. Palice, D. Svoboda, O. Peksa)

- Czech Republic, Křivoklátsko Protected Landscape Area, Distr. Rakovník, Roztoky, U Eremita nature reserve, alt. 300 m, MTB 5949 C17, in slope above right bank of Berounka River, on bark of *Quercus petraea*, 25 April 1997, coll. J. Kocourková (PRM).
- Czech Republic, Jizerské hory Protected Landscape Area, Distr. Liberec, Hejnice, at southern margin of town, at turistic path leading to Velký Štolpich valley of Černý potok brook, alt. 390 m, MTB 5157 A, on bark of *Fraxinus excelsior* standing at bridge over brook, 14 October 2000, coll. J. Kocourková (PRM 908631).
- S Bohemia, Šumava Mts, Volary, Nové Údolí: near a crossroads above customs-house, 48°49'50"N, 13°48'E, on bark of road-side *Acer pseudoplatanus*, alt. 825–830 m, 7. IX. 2001 A. Guttová, Z. Palice 6671 & P. Uhlík (PRA).
- Czech Republic, Šumava Mts, Distr. Prachatice, Vimperk, SW of Zdíkov, Albrechtec, alt. 732 m, MTB 6948, on wooden post (*Picea abies*) at pasture, 11 March 2002, coll. P. Kocourek, det. J. Kocourková (PRM 900074).
- Czech Republic, Moravský kras Protected Landscape Area, Distr. Blansko: Vilémovice, Vývěry Punkvy nature reserve, crest between Suchý and Pustý glen, chalet "Na Macoš" (VP 23), alt. 490 m, 49°22'19.8"N 16°43'44.5"W, trees between chalet and observation point to Macocha abyss, on bark of *Acer pseudoplatanus*, 10 September 2005, coll. J. Kocourková (PRM 909015) – Ibid.: Vývěry Punkvy nature reserve, crest between Suchý and Pustý glen, SW of chalet "Na Macoš" (VP 23), alt. 490 m, 49°22'19.8"N 16°43'44.5"W, in thin young forest, on twigs of young *Larix decidua*, 18 September 2006, coll. J. Kocourková (PRM 909027) – Ibid.: 2 km W of Vilémovice, Vývěry Punkvy nature reserve, Suchý glen, locality "Mastný flek" (VP1), alt. 430 m, 49°21'40"N 16°43'10"E, scree forest on S-facing slope, on bark of *Fagus sylvatica*, 16 May 2003, coll. J. Kocourková (PRM 907042) – Ibid.: 2 km W of Vilémovice, Vývěry Punkvy nature reserve, Suchý glen, above locality "Mastný flek", 49°21'40"N/ 16°43'10"E (VP4), alt. 450 m, 49°21'40"N 16°43'10"E, scree forest on S-facing slope with calcareous outcrops in *Antherico-Coryletum*, on *Quercus petraea*, 16 May 2003, coll. J. Kocourková (PRM 907087) – Ibid.: Distr. Brno-country: Mokrá-Horákov, Sivický forest, S of Brodek game keeper's house, alt. 400 m, 49°13'27.6"N 16°46'39.9"E, in oak forest at upper edge of slopes, on *Quercus petraea* trunk, 19 August 2007, coll. J. Kocourková (PRM 909078).
- Czech Republic, Šumava Mts, Kašperské hory, wayside trees along the road to Tuškov, ca 100 m from K. Hory, on bark of *Aesculus hippocastanum*, alt. 730 m, 26. 4. 2005, leg. O. Peksa, herb. O. Peksa no. 914.
- Česká republika, Plzeňský kraj, Chlum, Manětín, Chlumská hora u Manětína, na borce *Quercus petraea*, N: 50°00,448'; E0:13 °12,155', 633 m, 24. 7. 2006, not. D. Svoboda & O. Peksa.
- Czech Republic, East Bohemia, Chvaletice, sedimentation basin 2 km E from Chvaletice, on twigs of *Rosa* sp., alt. 250 m, 25. 10. 2006, leg. O. Peksa & F. Bouda, herb. O. Peksa no. 912.
- Central Bohemia, the Sázava valley, Petrov: footpath in open place along the right bank of the Sázava river, N49°52.66' E014°26.09', on bark of *Prunus spinosa*, alt. 240 m, 31. III. 2007, Z. Palice 11026 (PRA).

- Central Bohemia: Křepeňice – Cholín (distr. Příbram): Dubový vrch hill, acidophilous oak forest on the W-exposed slopes, on bark of *Quercus petraea*, alt. 370–400 m, sq. 6251d, 18. 5. 2007, leg. & herb. J. Malíček – Ibid.: Vysoký Chlumeč – Hrabří (distr. Příbram): Jedlina hill, acidophilous oak forest on the W-exposed slopes, 49°38'25" N, 14°19'41" E, on bark of *Quercus petraea*, alt. 460–490 m, sq. 6351d, 14. 6. 2007, not. J. Malíček – Ibid.: Kamýk n. Vltavou – Švastalova Lhota (distr. Příbram): in the turning next to the red-marked tourist path 600 m NNW of village, on bark of *Quercus robur*, alt. 300 m, sq. 6351c, 9. 7. 2007, not. J. Malíček.
- C Bohemia, Czech Karst, Srbsko, Berounka river valley, W of the point Chlum [347.6], margin of forest and arable field, 49°56'49.5"N, 14°07'48.5"E, on branch of *Prunus spinosa*, alt. 260 m, 5. IV. 2008, Z. Palice 12193 (PRA)
- Central Bohemia: Nalžovice (distr. Příbram), Sejce cottage area 5 km N of village, 49°44'27"N, 14°22'17"E, on bark of *Betula pendula*, alt. 290 m, sq. 6252c, 17. 4. 2008, not. J. Malíček.
- N. Bohemia, NP České Švýcarsko, Brtníky: Zadní Doubice, Brtnický most, the confluence of Brtnický potok and Křinice, N50°55.43 E14°24.18, on branch of *Fraxinus excelsior*, alt. 295 m, 27. V. 2008, Z. Palice 12287 (PRA) – Ibid.: Chřibská: a forest meadow nearby the point "Na Tokáni", N50°52.55' E14°24.96', on branch of solitary *Quercus*, alt. 395–400 m, 26. VI. 2008, Z. Palice 12288 (PRA)
- Česká republika, Plzeňský kraj, Stříbro, Mydlovary, Bezemínské hradiště, *Quercus petraea*, N 49°51'15.641", E 13°1'35.656", alt. 460 m, 23. 3. 2008, not. O. Peksa.
- Czech Republic, Pražská plošina plateau, Distr. Praha, Dolní Liboc, Divoká Šárka nature reserve, alt. 335 m, 50°5'40.876"N 14°19'12.082"E, south-facing slope of Šestákova skála rock, on thick branch of *Prunus avium*, 3 November 2008, coll. J. Kocourková (PRM).

Publikované údaje o výskytu tohoto druhu pocházejí především z první poloviny 20. století, od konce 50. let do druhé poloviny 90. let 20. století zmínky o něm prakticky chybí (cf. Vězda & Liška 1999). Vzhledem k množství údajů z posledního desetiletí (existuje řada dalších neshbíraných nálezů z různých částí České republiky – minimálně v jižních a západních Čechách je druh velmi hojný, především na keřích typu trnky a hlohu, O. Peksa, unpubl.) se dá předpokládat, že se druh pod vlivem změn v kvalitě ovzduší od konce 90. let znovu šíří.

Parmelia omphalodes (L.) Ach. (J. Kocourková)

- Czech Republic, Jizerské hory Protected Landscape Area, Distr. Liberec, 2.5 km SSW of Bílý Potok, Jizerskohorské bučiny National nature reserve, Drbný rocks at Polední kameny and Frýdlantské cimbuří, alt. 970 m, MTB 5157 A, on bark of *Sorbus aucuparia*, 6 July 2005, coll. J. Kocourková (PRM 908225).
Zajímavý nález saxikolního druhu na kmeni jeřábu.

Parmelia submontana Nádvl. ex Hale (J. Kocourková, Z. Palice, O. Peksa)

- S Bohemia, Šumava Mts., Volary: Mt. Stožec, scree forest in the top part (48°52'50"N, 13°49'45"E), *Acer platanoides*, alt. 1020–1030 m, 29. VIII. 1993, Z. Palice 201 (PRA); Ibid.: 28. IV. 1996, Z. Palice 230 (PRA) – Ibid.: Nová Pec: at Schwarzenbergský kanál canal near Zadní Zvonková settlement at crossing of Medvědí potok brook, 48°44'N, 13°58'50"E, *Tilia*, alt. 830 m, 10. X. 1993, Z. Palice 202 (PRA) – Ibid.: Lenora: Mt. Zátouňská hora, deciduous scree forest on SE slope (48°56'40"N, 13°50'05"E), alt. ca 950 m, 12. VII. 1997, Z. Palice 203 (PRA) – Ibid.: Frymburk: Vítkův Kámen, surroundings of the ruin (48°38'40"N, 14°06'15"E), *Acer platanoides*, alt. 1030 m, 19. IV. 1997, Z. Palice 205 (PRA).
- Czech Republic, Moravský kras Protected Landscape Area, Distr. Blansko, 2 km NW of Vilémovice, Vývěry Punkvy nature reserve, Pustý glen, alt. 380 m, MTB 6666 A13, in ditch among rocks with caves, on bark of *Acer pseudoplatanus*, 8 July 2005, coll. J. Kocourková (PRM 908794).
- Czech Republic, Brdy Mts, Distr. Příbram, Mt. Třemšín, alt. 800 m, 49°34'0.4"N 13°40'35.8"E, on top of mountain, on bark of *Acer pseudoplatanus*, 15 November 2005, coll. J. Kocourková (PRM) – Ibid.: on bark of *Acer platanoides*, 30. 5. 2007, O. Peksa & al.
- W Bohemia, Šumava Mts, Železná Ruda: alley of old trees between Železná Ruda and Debrník, 49°07'44"N, 13°13'52"E, on bark of *Acer platanoides*, alt. 800 m, 6. X. 2006, J. Liška & Z. Palice 10914 (PRA).

Parmelina quercina (Willd.) Vain. (D. Svoboda, O. Peksa)

- Česká republika, Jihomoravský kraj, Milovice, PR Milovická stráň, doubrava na návrší, *Q. pubescens*, alt. 230 m, 2. 10. 2004, coll. D. Svoboda & O. Peksa (herb. D. Svoboda no. 882).
- Slovensko, Trenčiansky kraj, Bánovce nad Bebravou, Uhrovec, NPR Jankov vršok, svahy J a JV pod památníkem kolem silnice, na kůře *Quercus pubescens*, N: 48°43,590' E0 18°21,411', alt. 450 m, 19. 10. 2004, coll. D. Svoboda & O. Peksa (herb. D. Svoboda no. 925).

- Slovensko, Nitriansky kraj, Plášťovce, JV svah kopce Terno cca 6 km SV od obce, na kůře *Quercus pubescens*, N: 48°10,271', E0 19°01,510', 336 m, 21. 10. 2004, not. D. Svoboda & O. Peksa.

- Slovensko, Košický kraj, Košice – okolie, Drienovec, PR Palanta, Nad Drieňovskými kúpeľami, nad vyvěračkou cca 250 m, *Q. pubescens*, N: 48°37,581' E0 20°57,144', alt. ca 310 m, 22. 10. 2004, coll. D. Svoboda & O. Peksa (herb. D. Svoboda no. 883).

Parmelina tiliacea (Hoffm.) Hale (J. Kocourková, J. Malíček, Z. Palice, D. Svoboda, O. Peksa, F. Bouda)

- Central Bohemia, Distr. Rakovník, between Skryje and Nezabudice, Velká Pleš national nature reserve, alt. 470 m, MTB 6048 B04, on west-facing slope of Velká Pleš hill, on base of *Sorbus aucuparia* trunk, 3 October 1996, J. Horáková (PRM 890440).

- Slovensko, Distr. Banská Štiavnica, Banská Štiavnica, at northern margin of town, alt. 720 m, on bark of *Acer pseudoplatanus*, 7 September 2001, P. Kocourek (PRM 895969).

- Central Bohemia, Distr. Benešov, Louňovice pod Bláníkem, at path by Blanice River in southern margin of village, alt. 380 m, MTB 6355 C, avenue of papels, on newly cut undermost branches lying under trees (*Populus nigra*), 4 May 2001, J. Kocourková (PRM 896111)

- Central Bohemia, Distr. Benešov, Pravonín, in square near castle, alt. 555 m, MTB 6355 D, in avenue of limes, on bark of *Tilia cordata*, 5 February 2002, J. Kocourková (PRM)

- Czech Republic, Dolnomoravský úval, Břeclav, Pohansko, on bark of *Quercus*, alt. 150 m, 28. 5. 2002, leg. O. Peksa, herb. O. Peksa no. 908.

- W Bohemia, Slavkovský les, Nová Ves: natural monument „Dominova skalka“, WGS-84: N50°04.3', E012°47.2', exposed serpentine rock, alt. 740–745 m, 30. VII. 2004, J. Liška, Z. Palice 8858 & P. Uhlík (PRA).

- Slovensko, Banskobystrický kraj, Žarnovica, Dolné hámre, NPR Kašivárová na svahu při vrcholku svahu, N: 48°27,795' E0 18°46,471', na kůře *Quercus petraea*, alt. 580 m, 20. 10. 2004, coll. D. Svoboda & O. Peksa (herb. D.Svoboda No. 976)

- Slovensko, Košický kraj, Košice – okolie, NP Slovenský kras, Plešivec, na svazích Strážného hrebeňa nad obcí, pod planinou na svahu k obci Plešivec, *Q. pubescens*, N: 48°33,047' E0 20°23,650', alt. ca 390 m, 22. 10. 2004, coll. D. Svoboda & O. Peksa (herb. DS 911)

- Czech Republic, Šumava Mts, Kašperské hory, wayside trees along the road to Tuškov, ca 100 m from K. Hory, on bark of *Aesculus hippocastanum*, alt. 730 m, 26. 4. 2005, leg. O. Peksa (herb. O. Peksa no. 907).

- Česká republika, Slavkovský les, Prameny, NPP Křížky, na hadcové skalce nedaleko Tří křížů, 817 m n. m., 16. 8. 2007, O. Peksa, F. Bouda & al. (herb. F. Bouda no. 41).

- Moravia, Distr. Brno-country, Mokrá-Horákov, Sivický forest, S of Brodek game keeper's house, alt. 405 m, 49°13'27.6"N 16°46'39.9"E, in oak forest at upper edge of slopes, on *Quercus petraea* trunk, slightly lichenized thalli, 19 August 2007, J. Kocourková (PRM 909083).

- Central Bohemia: Krásná Hora – Medná (distr. Příbram): S border of the village, 49°38'55.49"N, 14°19'7.01"E, on bark of *Salix caprea*, alt. 360 m, sq. 6351d, 23. 3. 2008, leg. & herb. J. Malíček.

Xanthoparmelia mougeotii (Schaer. ex D. Dietr.) Hale (J. Kocourková, O. Peksa, F. Bouda)

- Czech Republic, Labské pískovce Protected Landscape Area, Distr. Děčín, Kyjov, W of village, Kyjovský hrad ruin of castle, alt. 300 m, MTB 5052, rocky crest above Kyjovské údolí valley, on sandstone boulder at rocky track, 27 August 1997, coll. J. Kocourková (PRM 758303).

- Czech Republic, Křivoklátsko Protected Landscape Area, Distr. Rakovník, Lány, Lánská obora game reserve, Lánský luh, alt. 350 m, MTB 5949 B07, on rhyolite at quarry, 29 June 1998, coll. J. Kocourková (PRM) – Ibid.: Distr. Rakovník, between Skryje and Nezabudice, Týřovické skály nature reserve, alt. 500 m, MTB 6048 B09, on NNE-facing slope of Vysoký vrch hill, on porphyritic scree, on boulder, 1 June 2001, coll. J. Kocourková (PRM).

- Czech Republic, Šumavské podhůří, Strašín, Lazny, PP Mrazové srázy u Lazen – rocky slope with boulder screes 100 m SE from the village, on siliceous rock, alt. 650 m, 29. 4. 2005, leg. O. Peksa & E. Loskotová (herb. O. Peksa no. 906).

- Czech Republic, Šumavské podhůří, Borek u Velhartic, relic pine forests with scree slope above the right branch of Ostružná brook, SW slope, on siliceous rock, alt. 630 m, 14. 11. 2008, O. Peksa & F. Bouda (herb. O. Peksa no. 910, herb. F. Bouda no. 508).

Tato terčovka představuje oceánský, atlantsko-mediteránní element naší lichenoflóry (Suza 1950). Ze všech oblastí (nikoliv konkrétních lokalit), ve kterých jsme druh zaznamenali, byl již v minulosti udáván (cf. Suza 1950).

Xanthoparmelia protomatrae (Gyeln.) Hale (J. Kocourková, J. Malíček, D. Svoboda, O. Peksa)

- Central Bohemia, Distr. Beroun, near Hostim and Lištice, on slope between road and Berounka River, alt. 260 m, MTB 6050 B23, on diabasic rocks, 25 September 1998, J. Kocourková (PRM 908971).

- Central Bohemia, Distr. Rakovník, Týřovice, national nature reserve Týřov, alt. 320 m, MTB 6048 B08, Týřovické rocks, on shale, 10 April 1998, J. Kocourková (PRM 758532) – Ibid.: near village of Roztoky and settlement of Višňová, above right bank of Berounka River, alt. 280 m, MTB 5949 C17, on roadside rock, on rhyolite, 24 May 1997, J. Kocourková (PRM 892457) – Ibid.: near Skryje, Jezírka nature reserve, on SE slope of Dubinky hill, alt. 475 m, MTB 6048 D01, on rock on right bank of Zbirožský potok stream, on dacite, 16 July 1996, J. Horáková (PRM 889653) – Ibid.: Krakovec, below Krakovec castle, alt. 435 m, MTB 5947 D14, on shale rocks, 17 September 1997, J. Kocourková (PRM 891165) – Ibid.: Hracholusky, Čertova skála nature reserve, alt. 290 m, MTB 6048 B03, on rocky slope, on spilite, 28 September 1996, J. Horáková (PRM 892559) – Ibid.: between villages of Roztoky and Karlova Ves, valley of Klučná brook, on west-facing slope of Baraník hill, alt. 300 m, MTB 5949 C18, on rhyolite rock, 9 November 1997, J. Kocourková (PRM 892547) – Ibid.: between villages of Roztoky and Karlova Ves, valley of Klučná brook, on west-facing slope of Baraník hill, alt. 360 m, MTB 5949 C18, on rhyolite rock, 11 October 1998, J. Kocourková (PRM) – Ibid.: Roztoky, Stříbrný luh nature reserve, alt. 280 m, MTB 5949 C14, on west-facing slope above Berounka River, in mixed forest, on shale, 13 July 1998, J. Kocourková (PRM 908879) – Ibid.: between Karlova Ves and Bránov, 1 km S of Bránovská vrata gamekeeper's house, 49°59.947' N, 13°51.304', alt. 515 m, 49°59.947'N 13°51.304'E, S-facing slope of rocky crest on hill top, in relict pine forest, on rhyolite, 7 April 2002, J. Kocourková (PRM 900123).

- Central Bohemia, Distr. Praha, Suchdol, Sedlecké rocks protected area, alt. 270 m, MTB 5852C, steep proterozoic shale outcrops above Vltava River exposed to SEE, on uppermost river terrace, 13 October 2002, J. Kocourková (PRM 907519) – Ibid.: Sedlecké rocks protected area, alt. 270 m, MTB 5852C, steep proterozoic shale outcrops above Vltava River exposed to SEE, on uppermost river terrace, 13 October 2002, J. Kocourková (PRM 907521).

- Bohemia meridionalis, distr. Prachatice, apud pagum Pěkná, in prato ad saxa granitica aprica, alt. ca 800 m, 14. 4. 2000, coll. D. Svoboda (herb. D. Svoboda 884).

- Central Bohemia, Máslovická stráň protected area, on rocky steppe slope S from Máslovice village, on siliceous rock, alt. 280 m, 1. 9. 2006, leg. O. Peksa, herb. O. Peksa no. 911.

- Central Bohemia: Milešov – Přední Chlum (distr. Příbram): dominant rock on the right bank of the "Hrachovka" brook, cca 800 m ENE of village, on siliceous rock, alt. 350–370 m, sq. 6351c, 2. 8. 2007, leg. & herb. J. Malíček. – Ibid.: Křepence (distr. Příbram): slopes on the right side of brook cca 200 m S of "Malé Kolo" ruin of the castle, SE of "Cholín" village, acidophilous oak forest, outcrop of siliceous rock, alt. 300 m, sq. 6252c, 28. 8. 2007, leg. & herb. J. Malíček – Ibid.: Zvírotice (distr. Příbram): slopes on the right bank of the Vltava river, 1 km NE of village, pine forest, on granit rock, alt. 280 m, sq. 6251d, 11. 4. 2008, leg. & herb. J. Malíček; *Nalžovice (distr. Příbram): Drbákov-Albertovy skály National Nature Reserve: slopes of Albert's rocks, on siliceous rock, alt. 350–450 m, sq. 6252c, 18. 4. 2008, leg. J. Malíček & al., herb. J. Malíček – Ibid.: Krásná Hora (distr. Příbram): in Medná village, on granit boulder, alt. 370 m, sq. 6351, 1. 12. 2002, leg. J. Malíček; – Ibid.: Roztoky (distr. Praha-západ): Roztocký háj-Tiché údolí Nature Reserve, slopes on the left bank of brook, on siliceous rock, 200–300 m N of "Spálený mlýn" mill, alt. 230–240 m, sq. 5852c, 22. 5. 2008, leg. & herb. J. Malíček.

- Southern Bohemia: Bechyně – Dobronice (distr. Tábor): rocks under the ruin of castle in village, 49°20'20"N, 14°30'04"E, on siliceous rock, alt. 370 m, sq. 6653c, 6. 6. 2008, leg. & herb. J. Malíček.

Taxon morfologicky velmi podobný druhu *Xanthoparmelia stenophylla* (syn. *X. somloënsis*), od kterého se liší především v chemických znacích. *X. protomatrae* obsahuje fumarprotocetrarovou kyselinu (dřeň Pd+ červeně), zatímco salazinovou kyselinu hojně přítomnou u *X. stenophylla* obsahuje pouze jako minoritní komponent (Orthová-Slezáková 2004), proto má reakce dřene s KOH zpravidla hnědou (žlutohnědou) barvu. Morfologické rozlišení obou taxonů je poněkud nespolehlivé. *X. stenophylla* tvoří často větší množství užších a více větvených laloků, laloky u *X. protomatrae* jsou kratší a okrouhlejší.

X. protomatrae roste na výslunných až polostinných silikátových skalách a kamenech, velmi často na mechu. Znalosti o rozšíření v ČR jsou chudé, pravděpodobně se bude jednat o běžný lišejník, který nebyl většinou rozlišován. Nápadná je vazba této terčovky na říční údolí. Například v kaňonu Vltavy a jejích přítoků a na kyselých výchozech v údolí spodní Berounky se jedná o dosti hojný druh.

Xanthoparmelia tinctoria (Maheu & A. Gillet) Hale (O. Peksa, J. Kocourková)

- Czech Republic, Central Bohemia, Máslovická stráž protected area, on rocky steppe slope S from Máslovice village, on siliceous rock, alt. 280 m, O. Peksa, 1. 9. 2006, 1. 3. 2007 (herb. O. Peksa no. 892, 909). – Ibid.: 25 October 2008, J. Kocourková (not.).

- Distr. Mělník, Minice at Kralupy nad Vltavou, Minická skála nature monument, alt. 240 m, 50°13'6.9"N 14°17'14.7"E, on top of S-facing spilite rocks, 25 October 2008, coll. J. Kocourková (PRM).

- Distr. Mělník, Chvatěruby, S of village, alt. 181 m, 50°13'47.674"N 14°20'49.824"E, on top of S-facing shale rocky crest W of quarry, on shale, 26 October 2008, coll. J. Kocourková (PRM).

V rámci České republiky velmi vzácný druh lišící se od podobné terčovky *X. conspersa* kromě celkového habitu především tvarem izidií a chemismem. Z území ČR byly publikovány pouze Servítovy nálezy (Gyelnik 1934).

Poděkování

Editor děkuje Z. Palicemu za důležité postřehy a komentáře.

Literatura

Černohorský Z., Nádvořík J. & Servít M. (1956): Klíč k určování lišejníků ČSR. I. díl. – Nakladatelství ČSAV, Praha. [156 pp.]

Gyelnik V. (1934a): Additamenta ad cognitionem Parmeliarum V. – Repert. Spec. Nov. Regni Veg., Berlin, 36: 151–166.

Liška J., Palice Z., Dětinský R. & Vondrák J. (2006): Changes in distribution of rare and threatened lichens in the Czech Republic II. – In: Lackovičová A., Guttová A., Lisická E. & Lizoň P. [eds], Central European lichens – diversity and threat, p. 241–258, Mycotaxon Ltd., Ithaca.

Liška J., Palice Z. & Slavíková Š. (2008): Checklist and Red List of lichens of the Czech Republic. – Preslia 80: 151–182.

Orthová-Slezáková V. (2004): The genus *Xanthoparmelia*, nom. cons. prop. (lichenized Ascomycota) in Slovakia – Mycotaxon, 90 (2): 367–387.

Palice Z. (1999): New and noteworthy records of lichens in the Czech Republic. – Preslia, Praha, 71: 289–336.

Peksa O., Svoboda D., Palice Z., Dětinský R. & Zahradníková M. (2004): Lišejníky. – In: Papáček M. [ed.] – Biota Novohradských hor: Modelové taxony, Společenstva a Biotopy, p. 100–104 & 293–297, Jihočeská universita, České Budějovice.

Suza J. (1950): Další příspěvky k povaze oceánského elementu v lišejníkové floře střední Evropy. *Parmelia Mougeotii* a *Buellia canescens*. – Věstn. Král. Čes. Společ. Nauk, cl. math.-natur., Praha, 1949/12: 1–30.

Santesson R., Moberg R., Nordin A., Tønsberg T. & Vitikainen O. (2004): Lichen-forming and lichenicolous fungi of Fennoscandia. – Museum of Evolution, Uppsala University, Uppsala. [359 pp.]

Svoboda D. & al. (2007): Lišejníky zaznamenané během 13. jarního setkání Bryologicko-lichenologické sekce ČBS na exkurzích v Bílých Karpatech a dalších lokalitách na JV Moravě. – Bryonora 39: 39–49.

Vězda A. & Liška J. (1999): Katalog lišejníků České republiky. – Institute of Botany Academy of Science of the Czech Republic, Průhonice. [283 pp.]

Wirth V. (1995): Die Flechten Baden-Württembergs I., II. – Eugen Ulmer, Stuttgart. [1006 pp.]